

**Universiteit
Leiden**

The Netherlands

Boekbespreking: Les Français et leur École

Hoeflaak, A.

Citation

Hoeflaak, A. (2005). Boekbespreking: Les Français et leur École. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/11346>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/11346>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Les Français et leur École

Commission du débat national sur l'avenir de l'École, *Les Français et leur École. Le miroir du débat*. Paris: Dunod, 2004, 575 p., € 7,50. Het rapport is onder meer te bestellen bij <www.dunod.com>.

Vaak bestaat de indruk dat de Nederlandse onderwijspolitiek wordt bedacht en uitgestippeld per circulaire vanuit 'Den Haag'. Lange tijd beklaagde het onderwijsveld zich over de stortvloed van regels en regeltjes vanuit het departement. Sinds het aantreden van minister Van der Hoeven luidt het motto: 'meer besturen op afstand, meer ruimte voor de scholen'. Of hiermee het leven van een modaal docent gelukkiger is geworden staat nog te bezien: nu wordt de strijd om de schaarse lesuren binnen de muren van de school gestreden.

Enigszins verrassend in het nog steeds redelijk centralistisch bestuurde Frankrijk pakte president Chirac het anders aan. Hij gaf aan een commissie de opdracht om een grootschalig debat onder de gehele bevolking te organiseren over de vraag waar het met het Franse onderwijs naar toe moet. Het debat speelde zich af van september 2003 tot maart 2004 en de organiserende commissie – la Commission du débat national sur l'avenir de l'École – publiceerde al in april 2004 een poldik rapport met een onvoorstelbaar grote hoeveelheid informatie over wat de deelnemers zoal te berde hebben gebracht.

De ondertitel van het rapport geeft precies aan wat het beoogt te zijn: een weergave van uitspraken die in allerlei verbanden tijdens die zes maanden zijn gedaan. Ze zijn te vinden op de site van de commissie, <www.debatnational.education.fr>, voor wie het allemaal zou willen verifiëren op een rustige achtemiddag.

Een paar getallen: aan 26.000 bijeenkomsten, in scholen en daarbuiten, hebben 1 miljoen mensen meegedaan; de site van de commissie is 400.000 keer bezocht, 15.000 mensen hebben er 50.000 mails naar gestuurd; 1500 mensen hebben de commissie schriftelijk benaderd; 300 verenigingen en organisaties voor jeugd, gezin, ouders van leerlingen, op sociaal-economisch, cultureel en sociaal gebied hebben gereageerd; van de deelnemers aan de openbare debatten was 46% onderwijzend personeel, 37% ouders van leerlingen en 8% jongeren.

Opbouw van het rapport

Na de inleiding waarin de werkwijze wordt uiteengezet en een eerste hoofdstuk waarin wordt beschreven wie hebben gereageerd over welk onderwerp volgen vier delen, bestaande uit 14 hoofdstukken. Deel 1 (hoofdstuk 2-4) bevat vragen die zijn gesteld over *les priorités de la Nation*, zoals *Les missions de l'École: Quelles sont les valeurs de l'École républicaine et comment faire en sorte que la société les reconnaisse?*, *Faire réussir les élèves: Comment motiver et faire travailler efficacement les élèves?*, *Améliorer le fonctionnement de l'École: Comment former, recruter, évaluer les enseignants et mieux organiser leur carrière?*

Deel 2 (hoofdstuk 5-8) bestaat uit *L'analyse des propos selon le type de débat*, zoals de debatten binnen de context van onderwijsinstellingen, de persoonlijke reacties en die van organisaties en verenigingen, beschrijving van verschillen en overeenkomsten van meningen en prioriteiten die in die bijdragen aan het debat werden aangetroffen.

Deel 3 (hoofdstuk 9-12) is getiteld *Verbatim* en bevat letterlijke weergaven van fragmenten uit velerlei soorten bijdragen van allerlei groeperingen: scholen, brieven van individuen, samenvattingen van organisaties als de *conseil*

national de la jeunesse en de *conseil national de la vie lycéenne*.

Deel 4, *Compléments* (hoofdstuk 13-14), beschrijft welke raadplegingen op onderwijsgebied sinds de jaren tachtig in Frankrijk en wat voor vergelijkbare er elders in Europa hebben plaatsgevonden.

Het verslag wordt afgesloten met een aantal bijlagen. Daarin is onder meer te vinden wie in de commissie zaten: grote namen als Claude Allègre, Jean-Pierre Chevènement, Lionel Jospin, Jack Lang, en, uit andere disciplines Alain Finkielkraut, Tzvetan Todorov waren lid van de commissie. In een *Glossaire* zijn een groot aantal afkortingen te vinden van de organisaties die waren betrokken bij het debat, heel handig als naslag.

Wat waren nu de belangrijkste uitkomsten van het debat? In de *Présentation et vue d'ensemble* onderscheidt de commissie vier 'lignes de force': vaardigheden gaan boven kennis, de school moet niet alleen onderwijzen, maar ook opvoeden – hoewel de ouders dat in de eerste plaats moeten doen –, succes op school hangt niet alleen af van de school, maar vooral van de ouders, iedereen moet zich verantwoordelijk voelen voor de school en het beleid moet niet meer alleen door 'deskundigen' worden bepaald.

Een paar constatering van de commissie: wat betreft mogelijke onderwijspolitieke maatregelen, wenselijke prioriteiten, keuzes ter ontwikkeling van het onderwijsstelsel was geen enkele consensus te bespeuren; de 'Europese dimensie' in het onderwijs lijkt geen enkel rol te spelen in het debat; levenslang leren heeft evenmin aandacht en initieel onderwijs heeft exclusieve prioriteit.

Deze onderneming verdient grote bewondering voor de grondigheid en grootschaligheid waarmee zij is aangepakt. Nu nog afwachten wat er van de uitkomsten zichtbaar zal worden in het Franse onderwijsbeleid... AH ■